

Omgaan met scherpere normen

Het Nutriënten Management Instituut (NMI), Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) en Livestock Research van Wageningen UR starten eind november met een cursus over aangescherpte gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat in de praktijk. Een optimale productie en behoud van de bodemvruchtbaarheid staan centraal.

Door aanscherping van de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat komt de gewasproductie onder druk te staan. Volgens projectmanager Tonnis van Dijk van het NMI in Wageningen ervaren met name boeren en tuinders op zand- en lössgronden knelpunten bij de bemesting.

„De normen zijn zo scherp dat boeren en tuinders problemen kunnen krijgen met de gewasopbrengst”, zegt Van Dijk. „Ook lei-

keerd uitpakken voor de bodemvruchtbaarheid. Een afname van het percentage organische stof en de fosfaatvoorziening kan ook problemen opleveren. „Dat geldt met name voor de akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt op zand- en lössgrond.”

OVERWINNEN

NMI, PPO en Livestock Research (voorheen Animal Sciences Group) besloten om samen een cursus te ontwikkelen, onder de noemer 'Gebruiksnormen: hoe red ik dat op mijn bedrijf?' Doel is versterking van het vakmanschap van de boeren en tuinders en daarmee de knelpunten door aangescherpte gebruiksnormen proberen te overwinnen.

Volgens Van Dijk is dit een betere benadering dan de hakken in het zand te zetten. „Aan de regelgeving kunnen we niets doen. We proberen boeren en tuinders het licht te laten zien aan het eind van de tunnel. Er blijven kansen.”

En die kansen liggen op bedrijfsniveau, legt hij uit. „Ze zijn voor ieder bedrijf verschillend: welk pakket aan maatregelen heb je om rendabel te boeren? De benadering is stap voor stap en met het perceel en gewas als uitgangspunt. Dus eerst het bemestings-

bijvoorbeeld het verbeteren van de benutting, door rijenbemesting - bijvoorbeeld plantgatbemesting bij groenteteelt -, door gebruik van andere meststoffen - welke kunstmest past het best - of door meer of minder dierlijke mest toe te passen. Dit laatste door de mest zo goed mogelijk te benutten, zodat de melkveehouder of akkerbouwer zo min mogelijk stikstof in de vorm van kunstmest hoeft aan te kopen. „Het begint met organische mest. De kunstmest is een aanvulling.”

ZUURGRAAD

Voor een optimale benutting moet de zuurgraad (pH) van de grond in orde zijn. „Als deze niet optimaal is, dan is de benutting van fosfaat en stikstof ook niet optimaal.”

Bekalken is een optie om de pH te verhogen. Ook is de voorziening van kali belangrijk. „Deze is bepalend voor de opbrengst.” Verder zijn onder andere de bodemstructuur en de grondbewerking van belang. „Voorkom het rijden met zware machines onder ongunstige omstandigheden. En kan de grondbewerking minder? Dit speelt vooral in de maisteelt, akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt.” Voor elk bedrijf zijn de mogelijkheden anders, ook omdat de grond anders kan zijn.

Het op peil houden van de organische stofvoorziening van de grond is ook een aandachtspunt. „Met varkensdrijfmest voer je weinig organische stof aan. Met rundveedrijfmest en grasgroenbemester is dit meer. Wel moet je bij de laatste kijken

Cursus voor diverse sectoren

De cursus is bedoeld voor de melkveehouderij, akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt, boomkwekerij, buitenbloementeelt en bloembollenteelt. Het is specifiek voor boeren en tuinders op zand-, dal- en lössgrond. Het gaat hierbij om de provincies Drenthe, Overijssel, Gelderland en het zandgebied van Utrecht, Noord-Brabant en Limburg.

Boeren op kleigrond gaven ook aan interesse te hebben. Voorlopig blijft de cursus beperkt voor boeren en tuinders op zandgronden, omdat daar de knelpunten groter zijn. De cursus start binnenkort op diverse locaties voor verschillende sectoren. Data en plaatsen volgen later. Opgave voor de cursus kan bij NMI via A. van Dijken, telefoon (0317) 467700 of e-mail nmi@nmi-agro.nl. Opgave kan ook via de website.

> www.nmi-agro.nl

of dit past in verband met mogelijke overlast van aaltjes.”

Mocht de boer of tuinder niet uitkomen met bedrijfsnormen en bemestingsadviezen op zijn bedrijf, dan kan die binnen de teelten een keuze maken. Bijvoorbeeld door de gewasopbrengst af te zetten tegen de bemestingsgift en daarbij de kosten en opbrengsten mee te nemen. Een tuinder kan een teelt die financieel minder opbrengt minder gaan bemesten.

Gewassen die qua prijs goed opbrengen, moeten volgens Van Dijk wel optimaal worden bemest. „Gewassen als bloemkool of bladgewassen, die minder van kwaliteit zijn door een niet optimale bemesting, vallen geheel in prijs weg.”

RENÉ LUIJMES

'Kunstmest is een aanvulling'

den ze tot kwaliteitsverlies van de gewassen. En dat speelt vooral bij tuinders.”

De gebruiksnormen voor stikstof kunnen zelfs zo scherp zijn dat ze beneden de bemestingsadviezen uitkomen. Dit kan ver-

advies en daarna de gebruiksnormen op het bedrijf bekijken. Deze ga je met elkaar matchen. Het knelt als de bedrijfsnormen onder het bemestingsadvies liggen.”

Volgens Van Dijk is dit op te lossen door

Als de zuurgraad van de grond niet optimaal is, dan is de benutting van fosfaat en stikstof ook niet optimaal. Bekalken is een optie om de pH te verhogen.

Foto's: Nieuwe Oogst

Met name rundveedrijfmest is nodig voor de organische stofvoorziening van de grond.

Behouden van opbrengst

De cursus over omgaan met scherpere normen wil laten zien dat de boer en tuinder door managementmaatregelen op zijn bedrijf het gebruik van stikstof en fosfaat kan optimaliseren, zodat ook de opbrengst behouden blijft. Verder moet de bodemvruchtbaarheid in stand blijven, net als de rentabiliteit van het bedrijf.

De drie initiatiefnemers, NMI, PPO en

Livestock Research, krijgen ondersteuning van IPC Groene Ruimte en de AOC's. „Het NMI probeert de schakel te zijn tussen de wetenschap en de praktijk; vergelijkbaar met het oude OVO (Onderzoek, Voorlichting en Onderwijs)-drieluik”, zegt projectmanager Tonnis van Dijk. De Agrarische Opleidingen Centra gaan de informatie ook opnemen in hun lesprogramma.

De cursus bestaat uit twee halve dagen en vraagt een actieve benadering van de

deelnemers. „Boeren en tuinders kunnen zelf knelpunten naar voren brengen. Dan proberen wij een oplossing aan te reiken.”

Voor de tweede bijeenkomst gaan de cursisten zelf aan de slag met het opstellen van een bemestingsplan en gaan ze na waar op hun bedrijf de problemen te verwachten zijn door aangescherpte gebruiksnormen.

Voor de kosten hoeven boeren en tuinders het niet te laten: zestig euro per per-

soon. Dit is inclusief ringmap met losbladijge basisinformatie en informatie, specifiek toegespit op de sector.

De eerste cursussen zijn voor het zuiden op proefbedrijf Vredepeel en voor het noorden op proeflocatie Kooijenburg in Rolde, of in Valthermond. Deze zijn voor akkerbouw en vollegrondsgroenteteelt. Ook voor de andere sectoren (melkveehouderij, boomkwekerij en bloembollenteelt) starten de cursussen binnenkort.